

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház, I. emelet.
Kiadóhivatal: Kadal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felőlős szerkesztő és lapfajladonos:
Dr. Lemberger Armin.
Főmunkatárs: Schön Ödön.

Előfizetési árak
Egészévre 5 frt., félve 2 frt 50 kr., negyedévre
1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 10 kr.
Hirdetések jutányosan számítanak.

Városi ügyek.

(Sn.) Változnak az emberek, változnak az igények. Ami jó volt ezelőtt még csak pár évvel is, nem lehet jó ma már, a modernebb igényeknek rendelkezőnek. Ha valamikor jó volt az a pár fa, mely a Sugovicza partján húzódik meg nagy szerényen, sétatérnek és üdülőhelynek, a mostani feleteményeknek már semmiképpen sem felel meg. Gyorsan élünk, a lázas munkában jobban kimerülünk, mint a régi jó időkben, több pihenésre, egészségesebb és tisztább levegőre van szükségünk. Mi, kik folyton az igazságért és az igazság mellett küzdünk, mindig el fogjuk ismerni azt, hogy városunk egészségügyéért épen az elmúlt hat évben igen sokat áldoztak és sohasem fogjuk azon érdemeket kicsinyelni, melyeket városunk hatósága ezen a téren kivívott magának. A vasúti állomástól a főtérrig három kisebb tér lett parkirozva, melyek kellemesen hűsítik a levegőt és a melyeket pár évvel ezelőtt hiába kereslünk volna. A külső és olyannyira poros főutca mindkét oldala szintén be van gyepezve és fásítva. De mindez még igen kevés.

Az, aki figyelemmel kísérte az elmúlt évek alatt, hogy napról-napra hány polgárnál több veszi igénybe a Sugovicza partján elhúzódó sétatert, az tökéletesen igazat fog nekünk adni akkor, midőn azért lépünk a sorompókba, hogy egy nagy és kellemes üdülőhelykiépítést és megalkotásátsürgessésk.

TÁRCZA.

Szent István ünnepére.

Mitől zúg az erdő? Harezi zajtól zúg úgy! . . . Földet mi renetgi? Hős had szagúld rajta! . . . Vész vagyon előtte, vész marad utána: Egeket ver övezgy s árvaó síró jujja.

Mint bérezi sas, büszkén csapott le Nyugatra, Bátor őz erővel hódítva népeket. A messze Keletnek dalású egy népe: A magyar nép s hazát Kárpát alatt szerzett . . .

Kürt-riadó harsan: a mű bevezgve: Lángok csapokdnak fel áldozat-oltárról; Ima száll Hadurhoz, Magyarok imája, Büszke harsanással hősöknek ajkáról.

Mely csodás tünemény?! Ajkak elnémulnak . . . Elhagyottan pusztul Hadurnak oltára — Kialszik a szent tűz; oltárt tör a villám — Berkeket nem töl be áldozók imája.

A nagy Király, a böles, a törvényalkotó, Ki nemzetté szerze harezias hős népet, Szent István, Kereszettel indul a nagy utra És hirdeti buzgón az örök Szent Iget.

Áldást oszt a szent Kéz, szelidít erkölését, Hódít hős Sziveket s alján a Keresztnak Bérezi bátor sasok, dalású magyarok, Nagy szent esküvással lüszéret esküsznek.

Csillog a kard s villog századokon által . . . Hósi harezban önlík a Magyarak vére, Önlík a Hazáért, csorog a szent Hitért: Meg nem szegik soha nagy szent esküvése . . .

Pusztító századok viharoztak rajtad: Mi tartott fena énem, edes magyar népem?!. . . Mikor hósi mellet küzdötti kétség közt, A szent Jobb Kéz túnt fel a csillagos égen . . .

Igen kevés költséggel és csak egy kis jóakarattal a már meglévő sétateryeta Nemzeti szálló kapujától a régi posta épület kapujáig ki lehet terjeszteni, még három-négy sor fát odáülletni, és kész a park, melynek annyira érezzük hiányát és amely oly jól esne mindazoknak, kik ezen kánikulai napokban a fárasztó munka után egy kis üdülésre vágyanak. És ni sem könnyebb, mint ezt keresztülvinni. Mint örömmel értesülünk, az illeketes körök a Király-halmon dolgozó és nekünk furasra átengedett kufuró gép után ismét tüzetesen érdeklődtek, és onnét azt a feleletet kapták, hogy csakis egy kisebb kaliberű szerencsétlenség következtében. — amennyiben a kufurást földomlás akadályozta. — nem készülték el az ottani munkalato, és így lehetetlen volt a készüléket ez ideig Bajára szállítani. Ezen akadályok azonban el vannak immár hárítva és a jövő hó végén megkezdődnek nálunk is végre az oly váruvárt furatások. Nos tehát, mivel akkor a főtér ugysz teljesen fel lesz szaggatva, mert az artzi kuttal együtt jár a főtér nivellirozása és olyankép való átalakítása, mint azt a takarékpszár előtt elterülő edénypiacznál látjuk, mi sem fog könnyebb lenni, mint ugyanez alkalommal a már meglévő parkot kiszélesíteni és azt igényeinknek megfelelővé tenni. És hisszük, hogy a polgármester, akinek a fent említett parkok is létesítésetik köszönhetik és aki még eddig nem mulasztott el semmit sem megtenni, ami az egészségügyre üdvös hatással volna, ezt az alkalmat is meg-

fogja ragadni, hogy főterünket egy igazán kellemes és hűvös parktal gazdagítsa.

Sajnos, nem lehet ezen terv ellen azon kifogást emelni, hogy a térre, a maga teljes nagyságában, piacunknak szüksége volna, mert kereskedelmi forgalmunk az utóbbi időben annyira visszaféldött, hogy bizony egész kényelmesen helyet talál magának a főtér másik, még e célra fentartható nagyobbik felében. Sőt elegendő helyük lesz a heti piacoknak még akkor is, mikor már a tér plateau-alakúgv nivellirozva lesz.

Ki kell szélesíteni e sétatert, befásítani és jó kemény földdel feltölteni, nehogy ugy nézzen ki akkor, ha nagyobb lesz, mint most, midőn a kiásozt utzakból kihordott porral töltik fel a kikapottat sétatert, melyben a sétatők bokágv mérülnek el és a melyet felverve, még forróbbá és élvezhetlenebbé teszik az amugy is elég fojtó levegőt. Hisz van hova vinni a kiásozt port, mivel a Sugovicza nyilvánva, a vörös hídoló északra, még ma sincsen teljesen feltöltve, a minek pedig itt volna már az ideje.

Reméljük, sőt el is várjuk, hogy a közelvő ősz ezen bajainkon is segíteni fog.

Fővárosi levél.

Budapest, 1898. augusztus 16-án.

Kedves kollega uram!

Hála Krónosz apó mohó falánkságának, az uborkaszegen végre jár.

Meg egy hét, kettő; s aztán Uranosz és Gaja torokos fattya rettenetes gyonrába szedte

A dicsőséges Kéz volt vezéred hadban; Ez volt boldogított beke idejében: *Hű emelgy szived, és hó honszerelem,* S boldog leszel újra, edes magyar népem! . . .

Hatalmas nagy Isten, Magyarok Istene! Ki győzlet sziveken, vad harezosok szívéen, Berezek koszorúza Hazát mikor vettek, És harsogott a kürt Duna s Tisza mentén:

Áldd meg ezt a népet, a magyar nemzetet! Áldd meg a Királyt is, jó és böles királyát! . . . Dicsőséges Jobb Kéz! magyar drága kinece, Vezérelld népedet idők viharán át! . . .

Török Konstantin.

A félelem.

A „BAJAI HIRLAP” eredeti tárczája.

Irtá: Kasztor.

Olvasásk végig e sorokat és csak azután itelenek fölöttem és azon érzés felett, mely már évek óta fogva tart és amely ellen nincs erőm küzdeni, amely megkeseríti és érzem, meg is rövidíti életemet. Csak e sorok olvasása után itelenek el, miután jól megvizsgálták szívüket és nyugodt lélekkel mondhatják, hogy hasonló körülmények között nem ugyanazon érzés vett volna erőt Önökön is? Aki ezek után azt meri nekem mondani, hogy gyáva vagyok, amiért nincs nyugtom, nincs pihenésem, nincs ójszakai nyugodalmam, az előtt tisztelettel hajtom meg fejemet és elismerem, hogy igazam van.

Félelem! Pár évvel ezelőtt nem tudtam, mi az. Ha valaki ajánlotta volna, hogy éjnek idején egyedül menjek végig egy elhagyott temetőn, talán megborzongtam volna kissé, de megvettem volna. Nem féltem a halottaktól, mert tudtam, hogy nem élnek. Nem féltem az élőköt, mert tudtam, hogy megvédem magam tőlük. Nem féltem az is-

tenőt, mert nem láttam, hogy léteznek. Elhittem azt, hogy a föld forog, náha azt sem láttam, de megmagyarázták nekem érthetően, hogy ugy van — és hittem. Elhittem azt, hogy a föld gömbölyű, mert láttam hajlást akkor, midőn a tengeren a vitorla tünt először szemembe és csak azután a hajó maga. Nem hittem, hogy a pokol a föld mélyében van, mert a föld felett tapasztaltam azt. Nem hittem, hogy menyország van, mert tudtam, hogy annak helyét a véghetetlen ether foglalja el. És nem hittem, hogy van isten, mert sohasem láttam süjt, igazságot, bosszúállót kezét.

Azelőtt imádtam az egyedülletet. Ha zajos, vig társaságban töltött órák után szerény szobámba tértem, örömmel szivtam magamba az egyedüllet csendes levegőjét. Ilyenkor nyugodtan ültem írászatalomhoz, ha dolgom volt, vagy szívesen álmodzotam néha órákig is egy-egy könyv felett. Nem türtem senkit magam mellett este.

És most keresem a társaságot és borzadva gondolok előre is azon órákra, melyeket egyedül kell töltönnem.

Láttam isten kezét és megtanultam félni tőle. Láttam a halottakat és megtanultam borzadni tőlük.

És megbüntetem az apák vétékét a fiakban és unokáiban hetediziglen. . . .

Egy barátom meghívásának engedve egy szép nyári regelen elindultam Török-Kaniszaról Czernaburára, hol barátom birtoka volt. Kényelmesen hajtottam, mivel obédre a monostori határban fekvő Fabry Antal kastélyába voltam meghíva. Kinek fia szintén egyike volt régi iskolatársaimnak. Nem szívesen fogadtam el a meghívást, mivel az öreg Fabry Antalról igen rossz hírek keringtek, de kénytelen voltam vele, mert az ut hosszú volt és fél nap alatt meg nem tehetjük. Erőszakos, mogorva embernek festették az öreget és szelétben azt moslétké, hogy apját ő üldözte a halálba,

ezt a csufságos nyári évszakot is, minden kiállatlatlanásával együtt.

A nyári loverszenyek, és a fürdön súlyban és erszenyben egyaránt megcsappant uraságok itt-ott szalinkozása, már is kissé elevelebb képet nyújt.

A színbazok is szellőztetik.

Az encyklopediai felolvasások társasága az ismeretes föld posztot tisztításba küldte.

Az itthon rekedt beamer és lateiner népség siet bücsülőtárgatásait megtenni a sommerfrischle-eknek, nehogy az elmaradt vizített baj érje a figyelmetlenségét.

Meg egyszer elnezzünk Ós-Budavárába; s aztán becsapjuk magunk után a rozoga bástya-kaput, hogy ajtot nyissunk Thalia tündéri palotájába.

Ós-Budavárába? akad meg kollega uram.

Nos mért nem?! Itt is, ott is lehetünk Isten kedvére, mondja a „csárda romjai”-ban jó Pe-tófnik.

Igaz, ugyanól már régen arra intett „vermed lesz Budavár, belesel, ha megysz.”

S aztán az is igaz, hogy ilyen magamfajta komoly, megállapodott embertől e mulatóhelynek meg csak megemléstől is alighanem rossz néven fogja venni az alattomos prűderia.

Hanem hát, a midőn tegnap megláttam a Kossuth-Lajos utcán azt a bohókas felvonulást, mely az ótátrányi naranczkörmök kisebb kiadása; piciny pontyok, apró eszék, s ezeken menő nagy kamazsok; még nagyobb plakátokkal; én is úgy éreztem magam, mint megboldogult Hunyady László, nem tudtam ellentállani a vágyaknak, hogy elmenjek Budavárába.

Híába intett a kisbíró, ne menj fel, ne menj fel, ne légy éleddel könnyelműen játszó. Leven napjainkban a pénz az élet és az élet pénz nélkül csak tengődés.

Hogy ki az én kisbíró? a lelkiismeret-e vagy a feleség? Az elsőt mint ügyvéd, a másodikat, mint házasember nagyon jól tudhatja.

Hát úgy fogtam ki kisbíróim, hogy elvittem magammal.

S biz' ezt az egyszer okosan tettem.

Egyenesen a Szent György térre.

Bar a régi, sőt legújabb historiákból is tudom, hogy itt az ember igazán könnyen elveszti a — fejet.

De enyem helyén maradt — egy darabig.

De aztán, ah aztán . . . felcsendül a zene, kering a tánc, nekihevíülnek az arcok, megteltek

mert midőn az már elagott és önmagával tehetetlen volt és így fiának nyug volt csak nyakán, éhezette, rosszul bánt vele és midőn az ősz ember felázott a gonosz bánásmód ellen, kezét emelt rá, Anyira szivere vette ezt az öreg ember, hogy pár napra rá még is halt. Valami vizsgálat is volt ezért akkor Fábry Antal ellen, de mivel nem bírtak rábizonyítani semmit, felmentették.

De hisze a fiu keze halálra sújthat, anélkül, hogy sebzene.

A kastélyban bő ebédrel vártak. Iskolatársam és nővere, ki két szép szőke gyermek anyja volt, kifogyhatatlanok voltak a kedveskedésben. Vigák, jökedvők voltak a kitesapogásig, csak midőn apjukról kezdődött a komorultak el és mentegetve mondták, hogy mióta nagytyúkuk meghalt, az öreg nem szeret idegen emberrel találkozni. Ez lehangolt egy kissé, de a két szőke angyal vig csuasogása hamar felvidított, úgy hogy mire megváltam a kedves társaságtól, szinte fájt a szívem utamat folytatni.

Czernabán két napig időztem és visszajövet a kocsni pulna párnáin kényelmesen hátrádólva, jóleső érzéssel vártam a perczet, mely pár óra iránt Fábryék kellemes körébe vezet. Teljes nyugalom volt körül és gyönyörűen szemléltem a lenyugvó nap verőrózsáit, melynek sugárjai át-törték az utolsó fák lombjain. — A kocsis nyugodt lépésben hajlott és az egész természet mintha a meggyűvás és pihenés szelleme árasztotta volna el.

Lassanként beszötétedett a fák mind hosszabb árnyékot vetettek, majd a sötétség teljes beálltával a hold csodás ragyogással tűnt fel az itt-ott lebegő könnyű nyári felhők mögött.

Egyszerre a kanyarulatnál, melynél a Fábry kastélynak hirtelen kellett előtűnnie, a lovak horkolva állottak meg. Megremülve tekintettem a helyre, hol a kastély állt és ott, hol pár nappal

a szív, megittasul a szerelem . . . ah mily szépek e csóbos alakok, igazó szemek, ez eszobntó mosoly.

Híába, ah híába keres a fanyar blazirság tettetett ellenállást; híába kutat a józan és kritikája? kantszerű nagyképekűködéssel magyarázgatást a kihámozottak volt vulkán tüzfolyamban élő mélyből feltörő lángolást; itt elsodor mindent az áradat, itt felgyújt mindent az izzó varázs.

Itt viharzik minden, a lélek, az élet, a dobzódás.

És az a nyirettyű! ah az a nyirettyű verseny viharzik a zugó, zajló emberáradattal s majd felzokog, mintha azt siratná, kit árjával eltemet; majd felkacag, mintha azt nevetné, ki büvérejét kicsinyli; majd meg oly edesdeden gögicsel, mint a hogy az önmagáról sem tudó eszesemő eszesemeg a boldog nagyapó játszi esztentgetésén.

És mintha csak az előbb még alig idebb-odább mozgó alakok egy nyüzsgő, sürgő-forgó világra sokasodtak volna meg. Itt arany pillangók, bájos virág, kaczer hablányok, ott tarka lovakok lejtnek sietve tova a zizegő lombok közé.

A szemek sötétjén valami delejes fény villan fel, melynek kejes visszacsugarása ott rezeg a szívek rejtékén. És a sugar nyomán új élet, remény, büvölet, szerelem fakad és kejes kacagás tölti be a balzsamos levegőt; és edes-edes mámor ringat el szívet és elmét egyaránt.

És mintha az illatáras berkek titokföltő árnyában a szellő langy fuvalma egy-egy erőzmes vallomás zsongó suttagosa lenne, oly kábító itt minden.

Ah itt edesebb a fájdalom, epedőbb az öröm, mint a milyet a turbékoló gerle nevéző zokogása sir, vagy a milyet a pírja fészket feltékenyen örző fülemile hű szerelme csatog.

Ah solse! halunk meg, hiáltek édes elragadtatással, önfelédten.

Szent Isten! mi a bajod fiam? riad fel kisbíró, Tudniillik a kettábolu jaro lelkiismeretem. Az emberek ideizének.

Meujünk haza.

Igazva van. Hisz mindig igazának kell lenni. S ezerm, hogy azok is nagyot néznek, akik e pár sort olvassák és ismernek.

Pedig bizony volt már eset, hogy a hótákarit tájón, a jéggel borított sárú lomb alatt — illatos ibolya virágzott.

Csakhogy egyik sutyomban leprelesi, másik szivesen megosztja azt — emlékezésül.

ezelőtt a meglepődés és boldogság tanyázott, csak a rombolás képét pillantathattam meg. Irtoztató tüvész pusztíthatott itt, mely mindent, de mindent elharnvasztott és semmivé tett.

Megilletődve szálltam le kocsimról és fájo érzessel léptem át a szomorú ház üszkös küszöböt.

Ebben a pillanatban kisütött a hold a felhők mögül és én az irtoztató megdermedve láttam az Fábry iszonyuan megcsontított alakját az ajtó előtt a földön heverni, amint megszenvedett kezében egy súlyos szekeretét szorongatott. Mellette fia, leánya és két kis unokája megégett, eltorzított tetemei. Az utolsó perczek kínjai és a halál küzdelem irtoztos nyomai minden arczon. Eszevesztett örültséggel rohantam vissza kocsimhoz és hajtattam el ez istenverte helyről. A lovak megvadulva szárguláltak, a kocsit reszegett, ropogott és én folyton erősebben és erősebben hajtattam örült futásban kerestem menedeket az üldöző látomány rémes képe elől.

És azon óra óta nincsen többé nyugtom. Mihelyt egyedül vagyok megjelen előtem az őz Fábry izmos alakja, kezében a bárdal, mellyel az ajtót akarta bezuzni és mellette a földön a szép asszony, amint két gyermekét magához szorítja, védve őket az öldöklő elem tüzes nyelveitől.

És azóta felek a halottaktól és keresem a társaságot és borzadva gondolok azon órákra, melyeket egyedül kell töltötnem.

Láttam isten kezét és megtanultam felni tőle. Láttam a halottakat és megtanultam borzadni tőlük.

És megismertem azt a bosszualló istent, aki megbünteti az apak vétkeit a fiakban és unokáiban — betedizigen . . .

Fogadja hát szivesen soraimat kedves kollegám.

Máskor szebbet, többet, ha telik.

Szívesen üdvözi

D. R.

Helybeli és vidéki hírek.

Ő felsége a király 68. születése napját fönyesen ünnepelte meg e hó 18-án városunk közönsége. Már korra reggel taraczkürrögösök jeleztek, hogy ünnepnapra virradtunk. A nyilvános épületek fellobogoztak, deelőtt pedig isteni tisztelet tartott. Különösen szép volt a *katholikus templomban* nagy papi assistentia mellett megtartott Te Deum, melyen a helybeli állomásozó mentele tisztje és legényeje, a városi hatóság, a kir. járásbíró, a kir. adóhivatal, a m. kir. ált. állami tanítókeze és a városi polgari fiúiskola vettek részt. Az ünnepi mise alatt a helybeli zenekedvelők ismét előadták Wilhelm Károly nagy vezetése mellett Sandtner remek műsiet, melyről már egy alkalommal dicsérelőleg nyilatkozott. Különös dicséretet érdemel azonban az, hogy derek zenekedvelők nagyobb dolgoktól sem riadnak vissza. Előadták például Mascagni Ave Mariáját, melyet *Melles Károly* énekelt az ő pompás bass-bariton hangján *Scherer Sándor* hegedű- és *Alfydy László* orgonakísérete mellett. Igen szép volt az ezt követő terzet, melyet *Kapis Natália* zongoratanárnő (soprán) *Kallós Agoston* (tenor) és *Melles Károly* (bariton) adták elő.

Az izr. templomban szinten volt ünnepélyes isteni liszmet. A templomi kar egyházi énekeket és a Hymnust adta elő, *Dr. Ador Lipót* rabbi pedig lendületes imát mondott a nyitott frigyláda előtt.

Uj járásbíró. Ő Felsége *dr. Maqay Sándor* szabadtai törvénykezési bírónak járásbírói minőségben a *bejui járásbírói*hoz saját kérelmére leendő áthelyezését megengedte és neki egyidejűleg az itélő táblai bírói ezimét és jellegét adományozta. A legnagyobb örömmel regisztráljuk e hírt, mert *dr. Maqay*, ki a szabadtai kir. törvénykezési felekezési tanácsának h. elnöke volt, az ottani törvénykezési egyik legképzettebb bírója. Járásbírógunk ő bönne egy ép oly kitűnő adminisztráló tehetség, mint kiváló jogászt nyer. A helybeli ügyvédi kar az új járásbíróat meleghangú táviratban üdvözölte.

Városi hivatalok. Az összes városi hivatalok inuár a gyönyörűen felépült városi székházban vannak elhelyezve és közönségünknek nem kell már most a megszé eső kaszárnya fardni.

A baja-báttaszéki vasuti hid létesítése érdekében alakult vegrehajló bizottság ma d. e. 11 órakor tartja ülését a „Casino” helyiségében.

A dunai áthidalás a szegedi kereskedelmi kongresszuson. A f. év október havában megtartandó II. szegedi országos kereskedelmi kongresszus intéző bizottsága lapunk fel. szerkesztőjét *dr. Lemberger Arndt* fölkérte, hogy a kongresszus napirendjére kitűzött következő kérdésre nyilatkozzal: *A Baja-Báttaszék közti Dunai áthidalás kereskedelmi fontossága* az előadói vélemény elkészítését és a kongresszuson való előadását vállalja magára, mint lapunk fel. szerkesztője az így országos fontosságára és a városunk megindult társadalmi mozgalomra való tekintettel is elfogadott.

Szavaltati estély a kath. egyenyegyletben. A Bajai Kath. Legény-Egylet folyó év augusztus hó 20-án, — saját helyiségében, — szavaltati estélyel egybekötött jöteknyező, zárkórú tisztelegymialmat rendez a következő műsorral: „Szent István ünnepe” költemény, irta Török Konstant z. e. r. tanár, szavaltja Repka Dező s. t. *Jó barátok*. Jelenet, irta Kováts Sándor egyleti titkár, Margit, Irma barátok Hübner Etel k. a., Lajdi Etel k. a. „Szeretem a nőket” irta: Georges Lorin, előadja: Morner Ferenc z. r. t.

Halálözás. *Dr. Bőrczi Albert* ügyvédet és nejét sz. Pollák Paulát fájdalmas csapás érte. Egyetlen fiuk *Ernö*, az izr. polg. iskola IV. osztályának tanulója a pentekre virradó éjjel ifjú életének 14-ik évében elhunyt. Végtestisége tegnap délután ment vegbe. A mélyen süjtött szülők találmány vigaszt barátuk és ismerősei osztalnan részvételeben.

Gyógypedagogusok. A váci siketnémák intézetében 12-én végződött a dadogók és hebegők oktatására képesti tanfolyam, a mely minket azért érdekel, mivel megynélkül Boesky Kristóf, a bajai áll. tanítóképző tanára és Lévy Ándor zombori tanító is részt vettek e tanfolyamon, és pedig ulti eredményeivel, hogy a kiténöknek felét a „baeska”-ak képezik. Gratulálunk!

Honvédek gyakorlatai. A helybeli állomásozó honvéd huszár zászlóján kedd reggeli fel 6 órakor gyűlt össze a Szt. Haromszágterem és innét indult el az itélő nagy gyűléstől.

Korán erett csemeték. Rafajlovics László dunaszéki és Gebicz János bajai illetőségű suhanékok rég idő óta inasokként Bátorcséken Kiss Károly molnárnál. Úres órákat arra használtak fel, hogy gazdájuktól lisztet loptak és ezt eladták itél és ott. — Csakhogy addig jár a korszó a kutra,

ming el nem török. Egyszer aztán rajta vezettek, mert kitűdött gáz tettük. Kisült, hogy a liszt java részét Jansenovics józsefné úrgerdei családának adták el és a pénz elczigarizált. Az elcsipett színházok mindent beváltak, azt is, hogy a lopás művészetében Mária Ignác korán legyen volt a mesterük, aki azonban korán neszt vette a dolgnak és ellátta az ismeretlen-ség homályába, hogy továbbra oktassa a molnár inasokat a — liszt lopásra.

Szetszagott fiu. Zsubari Ferencz dúnai malmban a múlt héten borzalmas jelenet játszódott le. Kmetovics György molnárna, a ki a malomkerekeknél volt elfoglatva, a működésben levő kerekék közé esett, a gép a szerencsétlen fiu testát a szó szoros értelmében szetszaggatta. A borzálóan elkeltelenített testrészeket később a Dunából fogták ki.

Nagy betörés. Újvidéki Armány Geza főterén levek ezerszer ültetése szombatira virradólag betörték, s onnan mintegy 11.000 ft értékű különféle ékszer elraboltak. A tettes az udvaron keresztül a kapu alá hatolt, s ott az üzletbe vezető vasajtót fölfelre juttat az üzletbe. A tettes elkövetésére a rendőrség egy alacsony termetű szőke, gömbölyű arcú, sötét szőke bajnusz 34 év körül levő, horvátul beszélő egyént gyanúsít, kit a tetts elkövetése előtt való nap az üzlet körül láttak kockás barna kabátban fején puha kalappal öltözködni. Nevezetesen, hogy ezen üzlettel négy év előtt, midőn az még Schössberger ékszerszert tulajdonát képezte, hasonló módon föltörték s károsítottak meg nagy összeg erejéig a volt tulajdonost. Az akkori tettes azonban nem sokáig élvezhette fáradozása eredményét, mert hamar kézre került, s még jelenleg is fogságban áll.

Hafalázás. *Mittermann Antall*, a városi házi pénztár penztárnokai súlyos vesztésgé érte, mely szűl. Balázs Márta fi. h. 14-én élte 54-ik évében elhalt. Végviszessége h. 15-én emelt végbe a gyászoló férj kártársai és nagy közönség részvételével.

A gmündeni vasuti katasztrófa bácskai sebesültjei. A Gmünden mellett fi. h. 6-án este történt vasuti katasztrófa bácskai sebesültjei Adamovics István újvidéki kereskedő és neje, akik főként szándékoztak menni. Adamovicsné kompikált felső lábszársérvénél szenvedett, mely a bal combját tette tönkre. Tegnappellott Bősbe szállították és ott gipszkötésbe tették tört lábát. Adamovics többszöröz zuzodást, vágást szenvedett combjain és lábain.

A „Nemzeti Zenedében” a növendékek beírása fi. évi augusztus hó 30-ától bezár. szeptember hó 5-éig az intézet helyiségében (Budapest IV. Újvilág utca 14. sz.) naponta délelőtt 9—12 óráig történik. Ezen időn túl csakis külön igazgatói engedély alapján naponta délután 3—5 óráig. Mindkét nembeli növendékek felvételnél az enek, zongora, orgona, czimbalom, harfa, az összes vonós- és fuvó-hangszerek, továbbá az őszhanggattani, zenészerzési, zenetörténeti és esztétikai tanszakokba, a vonós-egyes és zenekari iskolába, valamint az egyházi zene és liturgiái tanszakokba. Beíratási díj 6 ft.

A Duna oldozatái. Két szerencsétlenség történt Gomboson a napokban. Az egyik a következő: Luvartis Mihály tamburás fürdés közben szivőgéssé kapott s a Dunába fullt, holtestett apja találta meg. A második az, hogy egy 10—12 éves paraszt fiu lovakat usztatott a Dunában az ár lesodorta a lórol s már alá merült, ezt észrevette Filöp József vasuti alkalmazott, csinálkba ugrott s még idejekorán ért a vízben fuldokló fiuhoz.

Miniszter a gépirás ellen. Egy felvetett kérdés alkalmából az igazgatói miniszter kijelentette, hogy az irógép használata a höjgöztyi okiratok felvételénél mellőzendő. A miniszter szerint az 1874. XXXV. t.-c. nem tartalmaz ugyan rendelkezést a felől, hogy az irás milyen anyagból készült írószerrel eszközöndő, de a dolog természetéből folyik, hogy a höjgöztyi okiratnak oly anyaggal kell írni, mely nemcsak tapad a papírosra, hanem a papírosra is behatol olykor, hogy az irás felülne nélkül a papírosról ne legyen eltávolítható. Ezért, bár a törvény kifejezetten nem tiltja, írónal nem engedhető meg a höjgöztyi okirat felvétele. Az irógép alkalmazása külön is oly festőanyagokkal készülték az irás, mely a papírosról könnyű szerrel, az észrevehetőleg eltávolítható, s alaposan lehet attól tartani, hogy ezen okból a bíróság az irógéppel felvett höjgöztyi okiratot nem fogja elismerni. Ehhez járul, hogy az irógép használatánál nagyon sok irás-hiba fordul elő, melyeknek az 1874. évi XXXV. törvények 55. §-ának második bekezdésében előírt módon való utalások helyreigazítása anyvi időt vesz igénybe, hogy a höjgöztyi okiratok felvételénél a gépirás alkalmazása időnyereséggel állg járja.

Kinevezések. Harsányi Elemér szabadkai kir. járásbírósi albró az újvidéki kir. törvényszékhez kir. aligvezésnek nevezettelt ki. — Az igazságügyminiszter Lipóczky László kecskeméti járásbírósi joggyakorlókat a szabadkai törvényszékhez aligveződe, Boross Jenő apatini és Kollár Rezső iteli járásbírósi aligvezőket az újvidéki és Lukácsy István zombori aligvezőt a szabadkai törvényszékhez helyezte át.

Magán levelező-lapok. A posta- és távirda-igazgatóság, a magán levelező-lapok gyártása körül fölmértel vizsgálások megszüntetése érdekében a következő figyelmeztetést küldi az érdekelte iparvállalatoknak: A magánipar által előállított levelező-lapoknak a m. postai igazgatóság által kiadott levelezőlapokkal egyezően, ugyanolyan nagyságú, vagyis 9 cm. széles és 14 cm. hosszú és ugyanolyan vastagságú papírból készült gyártmányának kell lenni. A papír színének a megválasztása a faldó tetteszére van bízva. Az ily gyártmányokra a belföldön más föllírat, mint Levelező-Lap, illetve a nemzetközi forgalomban Levelező-Lap (Carte-Postale) alkalmazni nem szabad. Az ilyen egyszerű levelező-lap föllírása előtt 2 kros levelezőgyégyel bementesítenek. A címoldal a címre, kezeleésre és közbüvesítésre vonatkozó adatokon kívül más megjegyzést nem tartalmazhat, mint a faldó nevet, címét vagy üzletét. A magánipar által előállított levelezőlapok a Magyar királyi posta föllírás és a magyar czimer használata nyílen megengedve. Az ilyen levelező-lapokat a postahivatalok szállításra nem fogadják el s ha azok a levelezőgyégyet szekreneyek utján vagy más közvetett módon kerülnek föllírásra, nem továbbítják és nem készítik, hanem — a menyiben a faldókipuhaltathatók — visszaadják, ha pedig ismeretlenek, elszárazásbesíthetetlen levelek módjára kezelik és az előző határidő letele után megsemmisítik.

Megszűnt vonat. A hegyes-feketehegy-palánkai vonalon a Torzáról minden szerdán és vasárnapon reggel 6 óra és 6 pkr induló és Palánkára reggel 7 óra és 17 pkr érkező 4916 sz. vegyesvonat megszűnt közlekedni.

Nem lesz megyei telefon. A miniszter értesítette vármegyénket, hogy a jelen évi költségvetés nem enged meg, hogy a közigazgatási telefon létesítése. Ha azonban az anyagi viszonyok engedik, legközelebb meg lesz.

Vasuti hozzájárulás. Az ó-bereso-zombor-gombosi h. é. vasút kiépítése ügyében Dr. Drakulits Pál és Dr. Dimsits István ügyvedek előmunkálattal engedélyesek kérvényre tárgyban Ó-Szávez községi képviselőtestülete e hó 8-án tartott képviselőtestületi közgyűlésen 80.000 ft segélyösszeget szavazott meg.

Szerencsétlenség egy építkezésnél. Zomborban írja tudósított, hogy ott egy ház építésénél fi. h. 12-én délelőtt nagy szerencsétlenség történt. A honvédkaszárnya mellett Dr. Huber József, városi orvos építéssel földszintes házat, a vállalkozó valami Blum nevű törzasi pallér. Az állvány leszakadt és öten, 3 férfi és két nő lezuhantak. Ezek közül az egyik leányunk kilécsesant az agyvegyele, egy másiknak a nyaka tört ki, a harmadik meg a lábát törte ki. Mindaz ötöt elszállították a kórházba. A szerencsétlenségnek az volt az oka, hogy az állványok rosszul voltak megerősítve és az oszlopok korhadt fából voltak összekötölve. A gondatlan építésmester ellen a leg-szigorúbb vizsgálat van folyamatban.

Merénytel egy rendőr ellen. Zomborban fi. h. 3-án Pulz István ismert munkanélküli csavargó palánkától elhatoltan firtengött az utcán. Ukucsevits városi rendőr felszólította őt, hogy botránys részegsége miatt vele az őrszobára menjen. Pulz megdühödve, a rendőre rohant s ruháját és mellzástát leszaggatta, majd féktelen düheben kést rántott s a rendőrt le akarta szurni. Ukucsevits öngyűlöletből kardot rántott s a merénylő jobbi karjára intézett kardcsapással őt harképtelenen leve a rendőrségre vitte, hol kihallgattatván, a kórházba szállították.

Trafikok zárórai. A pénzügyminiszter az utóbbi napokban a kisebb dohánytőzdek záróraiának megállapítása érdekében az alábbi körrendeletet intézte valamennyi kir. pénzügyigazgatóság-hoz: A dohánygyártmányok eladására vonatkozó szabályok 15. §-a értelmében a dohány kisaruskó üzlethelyiségeiket esti 9 óráig kötelesek nyitva tartani. Minthogy a kisebb községekben a záróraiak pontos betartása, a menyiben ily helyeken a forgalom a téli hónapokban az esti órákban teljesen megszűnik, a jövedék érdekében nem szükséges, fölhatalmazom a kir. pénzügyigazgatóságot, hogy oly községekben, ahol a 9 órai zárórai szigorú betartását a helyi viszonyok nem követelik, annak merelv betartásától elekinthessen s ily helyeken a kisaruskó záróraiát a viszonyokhoz képest a fenti szabálytól eltérő időben állapíthassa meg olyképpen, hogy az ily üzletek az október — márczius hónapokban esti 7, az április—szeptember hónapokban esti 8 órákor bezárhatók legyenek. A fenti pénzügyminiszteri körrendelet értelmében a pénzügyigazgatóság a záróraiak helyenkint való végleges megállapítása iránt a szükséges intézkedéseket tegtette.

Lóverseny Zomborban. A Bács-Bodrogh vármegyei gazdasági egyesület pénteken délután elhatározta, hogy az ideo is lesz lóverseny. Az időre nézve még nincsen megállapodás, csakis a díjak tekintetében mondatott ki, hogy lesz egy 1000 koronás, egy 600 koronás és több kisebb díj.

Rendőri hírv. *Urvy Ambrus* helybeli lakosnak *Fuchs Julánna* nevű vaskuti illetőségű családé gazdájától 100 ft készpénzt lopott és azt a ház levezött estornajában elrejtette, ahol azt a rendőrség kutatása kő hen megtalálta. Minthogy a gazda a hitlen család megbüntetését nem kívánta, a rendőrség azt szabadon bocsátotta.

CSARNOK.

Világosságot!

Írta: **Johannisson.**

Egy barát jár fel és alá szűk czellájában. Arczáról visszatükröződik a magozásos ihlet, amely szerint ő most nem földi, prózai dolgokról, hanem a mindenség nagy, megoldatlan problémáiról elmélkedik.

Végre leül. Két tenyerébe hajtja fejét és belebámul a méces pisgoló lángjába. Majd elkezd magában suttogni:

„Világosságot! Világosságot! — Hát miért élek én, miért élek a többiek? Ki mondta meg a melnek, hogy mézét sejtékbe rakja és hogy magának királynét válasszon? Ki mondta az embernek, hogy a többi alól fölött megismarkodjak? Hát miért ő a legerősebb és miért nem más? Miért vannak állatok és növények, vagy miért van az egész mindenség? Hogy teremtődött, vagy ki és hogyan teremtette?”

— Uram Istenem! Adj világosságot! — Hahaha! Kérdetek és akaratlum felelek. Hisz ha Isten van, akkor minden érthető. Olyan ez a fogalom, mint egy nagy víz, melybe minden érthetetlen és megfoghatatlan behajítunk, azt mondva: „Isten alkotta, Isten tette.”

Mind hangosabb és hangosabb lett a beszéde és mind jobban kipirult az arca.

— De hát voltaképp miért is nem hiszek én Istenben? Miért él bennem mindig az a tudat, hogy esalok, mikor a mellemet verem: mea culpa! mea maxima culpa? Miért hiszem, hogy a többiek is csalnak, mikor oly ajátatosan imádkoznak?

— De mikor minden olyan érthetetlen! Miért mozog, el, nő, fejlődik minden ember és minden állat és miért nem el, miért szűnik meg éni a következő pillanatban? Hát van-e a ki rendezkedik, a ki kormányoz?

— De nincs és ezerszer is nincs!

Voltam én is fiatal, hevesvérű. Ismertem egy szép, ártatlan kis leányt. Mindig olyan vig, olyan aranyos kedélyű volt. Ugy emlékszem, mintha ma történt volna. Vigyan fecségett velünk a kertben és egyszerre csak elakadt a száva, fuldokt és lezuhant a földre halottnak, mint egy darab fa. De hát miért kellett neki meghalnia? Mikor nem volt semmi bűne, semmi vétke! Mikor soha senkivel rosszat nem tett és mikor mindenkihez jószívú volt. Hát lehetséges-e az, hogy ha van Isten, hogy az ilykép rendelkezék?

— Rólam aztán egy hónap mulva azt mondták, hogy esendes örült vagyok és elküldtek a klastromba, hogy imádkozzam és szolgáljam az Isten.

— Mindenki a kivel találkozik, vagy száznál, vagy rettegve néz felem. Sajnálk és rettegnek, mert örült vagyok.

De a mindenségre mondom, hogy örült nem vagyok!

Azért, mert kutatom azt a titkot, a mely másnak nem okoz fejtörést, mivel ez a másik megnyugszik abban, hogy a világ sorsa, a világ folyása megmáshíthatatlan.

— De hát miért megmáshíthatatlan? Hisz ez az, az a mit kutatok! Hisz ép ebbe nem akarok én megnyugodni. De hát ha van Isten, miért nem mutatkozik, miért nem bizonyítja létezését? Tegeyen esodak, hogy higgyek létezésében. Szóljon ha létezik, álljon elő bizonyítékokkal. No szóljon hát, vitákozom vele.

És eközben felemelkedik a csontos, szikár, de hatalmas növésű alk, kiterjesztí karjai és úgy áll ott, mintegy meggyökerezve szikrázó szemekkel, kipirult arcával. Teljes erővel tört ki rajta az örüli roham.

Odakünn pedig már egy órája zug a szél és dörög a menny. A barát azonban el volt merülve és nem hallotta ezt.

De most, midőn ott áll mintegy feleletre várva, hirtelen felkapja fejét a dörögésre.

„Mi az? Mit mondasz? . . . Nem igaz! . . . Hazudol! Nincs Isten! Halod, mit mondok? Hazudol! Nincs Isten . . . Jőjj be, győzz meg Isten létezéséről! . . . Nem jősz? Ugy várj, megyek én hozzád. Látlak. Ott vagy a fák között. Várj ream. Megyek . . . Megyek . . .”

És kiránta a nagy götívi ablakszárnyakat, leugrik a sötéthe a száz öles mélységbe, a hol reggel megtalálják verbe foga, összezúzott tagokkal . . . halottnak.

Szerkesztő postája.

P. B. Szabadka. Legnagyobb sajnálatunkra nem közölhetők. Ontól teljes joggal sokkal jobb dolgozatokat vártunk.

E. L. Matliárháza. E számunkból már kimaradt. Valószínűleg jövő héten hozzuk. Köszönet bizgóságért.
K. I. F. K. B. S. Csakis teljes névaláírásukkal közöljük.

A vaskuti országot mellett

45 hold szántó föld eladó.

Bővebb felvilágosítás a kiadóhivatalban.

Első díjjal és dicséző oklevéllel kitüntetett.

Új óra-, ékszer- és látszer-üzlet Baján,

A városába épületében.

Rákosi Lipót,

műorás.

Ajánlja dús raktárát arany-, ezüst- és fali órákban, valamint mindenféle ékszereket és látszereseti árukat a

legjutányosabb árak mellett.

Régi órákat, lánczokat és ékszereket a legmagasabb árban becserélek.

Mindenféle javítások írásbeli jótállás mellett a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

Augusztus hó 1-től üzlethelyiségemet ugyancsak a városi palotába a főtérre helyeztem át.

!! Rendkívüli hatású fogcseppek !!

Bátorkodom a fogfájásban szenvedők figyelmét felhívni az általam készített kítűnő hatású

fogfájás elleni cseppekre

melyek még mindenkor, sőt még a legkínzóbb esetekben is **nem perczek** vagy órák múlva, hanem **rögtön** megszüntetik a fájdalmat.

Egy üveg ára 30 kr.

Ajánlok még éveken át kivétel nélkül sikerrel használt

port lábizzadás ellen,

melynek kellemetlen szagát a legsúlyosabb esetekben is **2-3 nap alatt** megszünteti. Egy doboz ára 90 kr.

Kapható a készítőnél:

Hoffenreich Károly Konstantin
gyógyszertárban BAJÁN.

Le Griffon

valódi francia

szivarkapapír és hüvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

1967 szám v. 1899.

Árverési hirdmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a palincai kir. járásbírószág 1898 évi 2698. számú végzése következtében Dr. Róth Leó ügyvéd által képviselt Schöner József javára Schwarzingér Károly ellen 55 ftt — kr. s jár. erejéig 1898 évi május hó 16-án fogantatott kielégítési végrehajtás utján felülglaglat és 334 ftt 32 kr-ra becsült koremai felszerelések és 1 hordó borból álló ingóságok nyilvános árverésben eladtak.

Mely árverésnek a bajai kir. bíróság V 2512 1898. számú végzése folytán ftt kr tőkekövetelés, ennek 1898 évi március hó 10-ik napjától járó 5 % kamattal és eddig összesen 26 ftt 50 kr-ban bíróság már megállapított költségek erejéig végrehajtást rendelők koremai üzlemben Baján leendő eszközlésére 1898 évi augusztus hó 22-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitéztek és ahhoz a venni szándékozók oly meggyezéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legutóbbi igazónak becsőron alul is el fognak adni.

Kelt Baján, 1898. évi augusztus hó 8-ik napján.

Horárszky László
kir. bírósági végrehajtó

Teljesen ártalmatlan.

Antiseptikus és higienikus

HÖLGY-ÓVSZER.

Teljes biztos hatással, használatban kíméletes és nem kellene többé semmiféle gyöngédellen és ártalmas gummivagy spongya-czikkek.

1 doboz (12 drb.) 1 ftt 50 kr. pontos használati utasítással 1 ftt 75 kr. előleges beküldése után bérmentve.

Kapható a feltalálónál:

L ÁSZLÓ JÓZSEF

gyógyszerésznél Maros-Ujvár. (Erdély).
Budapesti Főraktár: Török József gyógyszerész, Kerpel. Fehérsz győgszertár Lipót-kürt 28. sz.

Bárhova díszért szűkűldés.

(Telefon 3617).

Czelszerű és kíméletes.

Kérem a czímet jól megfigyelni !!

Kapható: férfi Coachmen felöltő finom kivitelben	11 ftt 35 krtól feljebb
.. Cheviot öltöny (Brünni szövet)	6 .. 40 .. ..
.. Havelock igen jó minőség	9 .. 50 .. ..
.. Cheviot nadrág (Brünni szövet)	2 .. 10 .. ..
fiú öltöny	4 .. 50 .. ..
gyermek Costüm 3 évtől 8-ig (Brünni szövet)	2 .. 25 .. ..

Női kabátok és galléroknaál az idény előrehaladása miatt 10% engedmény az előirt szabott árból.

KAISER LIPÓT.

Első bécsi női- és férfi ruharaktár. (a városi berházban.)

Ugyanitt egy tisztességes házból való fiú tanonczul felvétetik.